

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 30/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného OLEXOVA VASILISIN s. r. o., Dunajská 18, Bratislava, prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Marcel Vasilišin, LLM, vo veci namietaného porušenia základného práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I a jeho uznesením č. k. 3 Cbi 263/2011-12 z 21. augusta 2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave a jeho uznesením č. k. 2 CoKR 156/2014-26 z 26. mája 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) a jeho uznesením č. k. 3 Cbi 263/2011-12 z 21. augusta 2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením č. k. 2 CoKR 156/2014-26

z 26. mája 2015, pretože tieto sudy zamietli jeho návrh na odpustenie lehoty na podanie incidenčnej žaloby proti správcovi konkurznej podstaty. Tým malo byť porušené právo sťažovateľa na prístup k súdu. Okrem toho, incidenčná žaloba nebola riadne e-mailom doručená okresnému súdu v posledný deň lehoty, ktorej zachovanie vyžaduje doručenie súdu, aj keď podľa tvrdenia sťažovateľa odoslaná bola, a sudy tak (podľa odôvodnenia rozsudku) považovali písomné doplnenie podania urobené elektronickými prostriedkami (§ 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku; ďalej aj „OSP“) v podstate ako „samostatnú“ žalobu doručenú ku neskoršiemu dňu podania na súd.

2. Podstatou veci je otázka ústavnosti práva na prístup k súdu neodpustením zmeškania lehoty okresným súdom a krajským súdom, resp. neakceptácia zachovania lehoty pre technické problémy. Sťažovateľ argumentuje porušením zásady preskúmateľnosti prvoinštančných rozhodnutí a prílišným formalizmom rozhodovania súdov.

3. Sťažovateľ v sťažnosti vysvetľuje, že je veriteľom úpadcu Podielové družstvo slovenské investície, Poľná 1, Bratislava, a že sa žalobou podľa § 32 ods. 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) v znení účinnom do 31. decembra 2011 domáhal určenia jeho popretej pohľadávky prihlásenej do konkurzu úpadcu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 K 95/2010. Posledný deň lehoty na doručenie žaloby súdu pripadol na 22. september 2011. Právny zástupca sťažovateľa odoslal e-mail so žalobou okresnému súdu 22. septembra 2011. Mailová schránka okresného súdu (*podatelnaOSBAI@justice.sk*) podľa sťažovateľa mail so žalobou neprijala, o čom sa dozvedel až 23. septembra 2011, teda po uplynutí lehoty. V trojdňovej lehote sťažovateľ doplnil žalobu podľa § 42 ods. 1 OSP. V „samostatnej“ žalobe (porov bod 1 i.f.) žiadal o odpustenie lehoty, dôvodiac faktickými okolnosťami, a to tým, že ho klient oslovil neskoro a že vybavovali množstvo takýchto žalôb.

4. Okresný súd o návrhu na odpustenie lehoty rozhodol uznesením č. k. 3 Cbi 263/2011-12 z 21. augusta 2014 s nasledujúcim výrokom: *„Súd zamietla návrh žalobcu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie žaloby o určenie popretej pohľadávky.“* V odôvodnení dal do kontrastu na jednej strane § 58 ods. 1 OSP, ktorý umožňuje navrátenie lehoty, a na strane druhej § 32 ods. 6 a 8 ZKR a ustanovenie § 197 ods. 3 ZKR, podľa

ktorých odpustenie zmeškania lehoty v konaní podľa tohto zákona nie je prípustné. Na dôvažok okresný súd doplnil, že ide o jednoduché podanie z množiny identických žalôb a bolo v silách právneho zástupcu podať žalobu včas.

5. Sťažovateľ podal proti uvedenému uzneseniu odvolanie, v ktorom argumentoval formalistickým prístupom okresného súdu, ktorým mal porušiť jeho právo na prístup k súdu. Sťažovateľ - odvolateľ - polemizoval s výkladom § 197 ods. 3 ZKR a tou skutočnosťou, že vzhľadom na množstvo týchto rovnakých žalôb by okresný súd beztak nespracoval žalobu skôr než v čase, keď bola písomne doplnená. Krajský súd uznesenie okresného súdu potvrdil, a na zdôraznenie správnosti uviedol, že lehota podľa § 32 ods. 6 a 8 ZKR je hmotnoprávna.

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ opakuje argumenty s tým, že všeobecné súdy porušili dva princípy, a to princíp preskúmateľnosti rozhodovania (II. ÚS 195/06) a zákaz prílišného formalizmu (II. ÚS 135/04). Prvý princíp mal byť porušený tým, že sa súdy nevysporiadali s argumentom, že súdu poslal žalobu v zákonnej lehote, odoslal ju zo svojej dispozície do dispozície súdu a riadne ju doplnil. Druhý princíp bol porušený tým, že súdy nehľadeli na účel lehoty, a to uzavretie všetkých žalôb do určitého času, a tak zabezpečenie hospodárnosti konania. Tento účel bol v danej veci splnený, lebo súd spracovával žaloby ďalšie tri dni, čo vyplynulo zo skutočnosti, že podateľňa súdu až vtedy vydala potvrdenie o podaní žalôb.

7. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci 3Cbi/263/2011 a Krajského súdu v Bratislave vo veci 2CoKR/156/2014 bolo porušené ústavné právo sťažovateľa zaručené mu v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 21.08.2014 vo veci 3Cbi/263/2011 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.06.2015 vo veci 2CoKR/156/2014 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie a zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

9. Podstatou sťažnosti je posúdenie ústavnosti, práva na prístup k súdu, neodpustenia zmeškania lehoty okresným súdom a krajským súdom, resp. neakceptácia zachovania lehoty pre technické problémy.

10. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti postupu okresného súdu a jeho uzneseniu č. k. 3 Cbi 263/2011-12 z 21. augusta 2014, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ aj využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu označenému právu sťažovateľa mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v tejto časti vylúčená právomoc ústavného súdu.

11. Ústavný súd ďalej predovšetkým pripomína, že čl. 46 ods. 1 ústavy svojím textom (Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.) v prvom rade chráni právo na prístup k súdu, ktoré je v danej veci v stávke (porov. bod 7.1 nálezu II. ÚS 591/2012). Už v odvolaní sťažovateľ argumentoval prístupom k súdu (bod 5). Ústavný súd má dôkladnú vedomosť o právnej úprave a praxi rozhodovania o zmätočných dovolaniach podľa § 237 OSP. Pri zmätočnom dôvode dovolania splýva prípustnosť a opodstatnenosť dovolania. V zložitosti procesnoprávných vzťahov nie je vždy jednoduché a jasné určiť prípustnosť zmätočného dovolania, a to zvlášť pri § 237 písm. f) OSP, ktorý chráni účastníkov pred odňatím možnosti konať pred súdom. V predmetnej veci je navyše potrebné brať do úvahy vzťah ZKR k Občianskemu súdnemu poriadku prostredníctvom § 198 ods. 1 ZKR s rubrikou Rozhodovanie súdu: *„Súd v konaní podľa tohto zákona rozhoduje uznesením. Proti uzneseniu vydanom v konkurznom konaní, v reštrukturalizačnom konaní alebo v konaní o oddlžení je odvolanie prípustné, len ak to ustanovuje tento zákon. Dovolanie ani mimoriadne dovolanie proti uzneseniu vydanému v konaní podľa tohto zákona nie je prípustné.“*

12. Pre úplný obraz o veci sa ústavný súd informoval na okresnom súde, či sťažovateľ podal dovolanie. Podľa zistenia z 11. novembra 2015 nebolo cestou okresného súdu podané dovolanie.

13. Ústavný súd musel najprv vyriešiť otázku, či je pri incidenčnej žalobe, ktorú pozná § 32 ZKR s ohľadom na citovaný § 198 ods. 1 ZKR, prípustné dovolanie. Judikatúra najvyššieho súdu na to odpovedá kladne a aj teoreticky sa to javí správne. Podľa právnej vety rozhodnutia R 114/2003 (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 1/2002 z 9. októbra 2002) *konanie o určenie pravosti, výšky a alebo poradia pohľadávky nie je konkurzným konaním, preto sa naň ustanovenie § 66f zákona o konkurze a vyrovnaní nevzťahuje*. Takto uvažuje aj komentár k dnešnému ZKR (Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. Bratislava: C. H. Beck 2012, s. 1081). Taktiež judikatúra najvyššieho súdu naznačuje, že inak to nie je ani na pôdoryse súčasného ZKR (porov. uznesenie sp. zn. 2 Obdo 3/2012 z 25. januára 2012; dostupné na internete http://www.nsud.sk/data/att/21754_subor.pdf). Z hľadiska predmetnej veci je zvlášť

priliehavý rozsudok sp. zn. 2 Obdo V 25/2012, ktorý sa zaoberal povahou lehoty na podanie žaloby o určenie pravosti pohľadávky.

14. Možno pokračovať s konštatovaním, že otázka práv na prístup k súdu z hľadiska dodržania lehôt vo vzťahu k súdom je pomerne jednoznačná v rozsahu dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP. Na podporu možno napríklad citovať klasické rozhodnutie najvyššieho súdu R 23/94 (Sdo 3/93), podľa ktorého právnej vety, ak odvolací súd nesprávne odmietol odvolanie ako oneskorené, odňal tým účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Podobne porovnaj R 51/1996, R 55/2006 a uznesenie sp. zn. 4 Cdo 193/2008, podľa ktorého prípustnosť dovolania proti výroku o odmietnutí odvolania z dôvodu jeho oneskorenosti by bola daná len v prípade, ak by odvolací súd otázku včasnosti podaného odvolania neposúdil správne.

15. Na tomto mieste sa však ústavný súd nemôže zastaviť. V predmetnej veci môže byť májúca skutočnosť, že nedodržanie lehoty a odpustenie zmeškania lehoty sú odlišné právne inštitúty, čo vo svojej judikatúre reflektuje aj najvyšší súd. Pretože v druhom uvedenom inštitúte ide o právne posúdenie veci, najvyšší súd nezahŕňa odpustenie lehôt do rozsahu § 237 písm. f) (2 Cdo 50/2002 – Zo súdnej praxe 1/2003, s. 2, 5 Cdo 288/2009; rozhodnutie 2 Obdo V 25/2012 z bodu 13 je odvolacie). Z tohto pohľadu by nebolo vhodné vyčítať sťažovateľovi nepodanie dovolania, a to v okolnostiach danej veci ani z hľadiska značnej nepreskúmateľnosti rozhodnutia podľa § 237 písm. f) OSP. Z hľadiska práva na prístup k súdu a práva na súdnu ochranu možno uviesť, že uznesenie krajského súdu, podľa ktorého relevantné ustanovenia ZKR a ich už uvedený výklad nedovoľujú odpustenie lehôt je akceptovateľné a sťažnosť je potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, pričom nad základný právny rámec veci okresný súd vysvetlil, prečo ani skutkovo by nebolo na mieste odpustenie lehoty (porov. bod 4 i. f.). Napokon, o včasnosti podania žaloby rozhodne okresný súd meritórne rozsudkom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2016